

CZU 02-057.4:159.954.4

**PARTICULARITĂȚILE DEZVOLTĂII CREATIVITĂȚII
ALE PERSONALULUI DIN INSTITUȚII BIBLIOTECARE**

*THE PARTICULARITIES OF THE DEVELOPMENT OF CREATIVITY
AMONG LIBRARY INSTITUTION STAFF*

Margarita IULIC¹ [ORCID: 0000-0002-4702-2368]
Valentina VACARCIUC² [ORCID: 0000-0002-9950-5257]

Abstract: *This article examines the concept of creativity, highlighting the forms of development and the intellectual factors that shape it. Creativity can serve as a means of professional and personal improvement for librarians, as well as a tool for integrating into society. In order for activities aimed at stimulating creativity to lead to performance, the article identifies creativity blockages and methods for enhancing creative potential.*

Keywords: *creativity, assessment of creative abilities, development of creative potential, professional training*

În contextul economic și socio-cultural, bibliotecile se confruntă cu schimbări care contribuie la dezvoltarea lor sau la o scădere a calității serviciilor oferite utilizatorilor. Traectoria de dezvoltare a bibliotecilor predetermină mulți factori: politica culturală a statului, legislația privind bibliotecile, inițiativele publice ale comunității bibliotecarilor, strategia de dezvoltare a instituției, capacitățile financiare ale acesteia, natura și stilul de management, climatul psihologic al echipei, potențialul creativ al personalului bibliotecii. Succesul bibliotecilor, gradul de competitivitate, progresul acestora depind tot mai mult de calitatea resurselor umane, de nivelul de creativitate al acestora.

„Creativitatea reprezintă o necesitate imperioasă pentru societate, pentru comunitatea profesională, pentru fiecare bibliotecar în parte”, afirmă Ludmila Corghenci în articolul *Creativitatea bibliotecarilor: conceptualizări și implementări*, menționând că un bibliotecar deținător de calități și aptitudini creative - productivitate, utilitate, eficiență, valoare, ingeniozitate, noutate, originalitate, contribuie substanțial la argumentarea procesului, rezultatelor / produselor muncii efectuate. Creativitatea și inovarea pot fi văzute ca modalități de îmbunătățire profesionale și personale, precum și ca mijloace de integrare în societate.

Creativitatea este un proces mental și social care implică generarea unor idei sau concepte noi, sau noi asocieri ale minții creative între idei sau concepte existente.

Conceptul de creativitate își are originea în cuvântul latin *creare*, care înseamnă *zămislire, făurire, naștere*.

În literatura de specialitate sunt descrise multe și diverse definiții ale creativității. Vom menționa numai câteva dintre ele:

În *Dicționarul enciclopedic* (1993) creativitatea este definită ca „trăsătură

¹ Bibliotecară, Biblioteca Științifică a USARB, ritaiulic1@gmail.com

² Bibliotecară, Biblioteca Științifică a USARB, valentinavacarciuc62@gmail.com

complexă a personalității umane, constând în capacitatea de a realiza ceva nou, original”.

Dicționarul Webster (1996) oferă trei semnificații ale creativității: „starea sau calitatea de a fi creativ; abilitatea de a transcende ideile, regulile, modelele, relațiile tradiționale și de a crea noi și semnificative idei, forme, metode, interpretări etc.; originalitate sau imaginație; procesul prin care se utilizează abilitatea creativă”.

Enciclopedia Britannica prezintă o definiție concentrată pe obiectivele activității creative: creativitatea este „abilitatea de a face sau de a produce ceva nou, fie o nouă soluție a unei probleme, fie o nouă metodă sau un dispozitiv nou sau un nou obiect artistic ori o nouă formă artistică”.

Dicționarul ROBERT (1996) include o definiție concisă: „creativitate - după engl. creativity - putere de creație, de invenție”.

Examinarea acestor surse sugerează că *creativitatea poate fi definită ca abilitatea de a produce idei originale și elemente noi, dar poate include combinarea unor produse sau idei deja existente în moduri diferite în vederea atingerii unor scopuri noi.*

Există trei componente importante ale creativității : *persoana creativă, produsul creativ și procesul creativ.*

Sunt evidențiate patru forme de manifestare a creativității:

- *Produs cu trăsături specifice:* noutatea, originalitatea, valoarea, utilitatea socială;
- *Proces fazic:* pregătirea, incubarea, iluminarea, verificarea;
- *Potențialitate general umană:* există în diverse grade și proporții la fiecare individ, poate fi stimulată, educată și antrenată;
- *Dimensiune complexă a personalității.* Prin intermediul creativității personalitatea umană se încadrează într-un spațiu axiologic, omul valorizându-se pe sine însuși.

O persoană creativă trebuie să fie capabilă să identifice problemele ce așteaptă a fi rezolvate, să vină cu idei care să ajute la rezolvarea lor și, apoi, să le rezolve efectiv. A fi creativ include și laturile gândirii critice, imaginative, inventive și flexibile, care generează rapid o idee novatoare, originală, ingenioasă și valoroasă. Creativitatea depinde de inteligență, de un anumit grad de dezvoltare al ei.

Factorii intelectuali ai creativității	
Sensibilitate față de probleme	atitudinea deschisă, receptivă față de atitudinile altora, curiozitate;
Sensibilitatea la implicații	capacitatea de a recunoaște probleme, acolo unde alții nu le văd;
Fluența	ușurința și rapiditatea cu care se realizează și se succed asociațiile între imagini, idei, expresii, caracterul lor curgător;
Flexibilitatea	capacitatea de a modifica, restructura rapid și eficient mersul gândirii;

Originalitatea	capacitatea de a vedea în alt mod realitatea, de a produce imagini și idei noi;
Ingeniozitatea	capacitatea de a rezolva problemele, într-un mod abil și surprinzător, cu metode originale, neobișnuit de simple;
Redefinirea	aptitudinea de a transforma funcția unui obiect pentru a-l face util într-o nouă formă;
Elaborarea	capacitatea de a planifica o acțiune, anticiparea rezultatului final, dezvoltarea și finalizarea unei idei.

Pentru ca activitățile de stimulare a creativității să ducă la performanță, este necesară cunoașterea blocajelor creativității, identificate în literatura de specialitate în trei tipuri: *emoționale, culturale, perceptive*.

Blocaje de tip emoțional:

- Teama de eșec;
- Teama de dezaprobare socială;
- Teama de a risca să fii un „pionier”, de a fi în minoritate;
- Graba de a accepta prima idee;
- Dependența excesivă față de opiniile altora;
- Incapacitatea asumării riscului intelectual.

Blocaje de ordin cultural:

- „Conformism” la idei vechi, ca și la cele noi;
- Slaba capacitate de a transforma sau modifica ideile;
- Prea mare încredere acordată rațiunii cu neglijarea imaginației;
- Slabă încredere în sine și descurajarea.

Blocaje de ordin perceptiv:

- Incapacitatea de a distinge între cauză și efect;
- Dificultatea de a defini o problemă, de a diferenția între fapte și probleme; de a percepe relații neobișnuite între idei și obiective;
- Credința negativă: „nu sunt creativ”.

Este foarte important să învățăm, să detectăm natura acestor blocaje pentru a introduce spiritul novator în grupuri și organizații.

Creativitatea este o abilitate care se dezvoltă și se manifestă diferit la diverse vârste. Deși este adesea asociată cu copilăria și tinerețea, creativitatea poate fi cultivată și valorificată pe tot parcursul vieții. Stimularea creativității la copii este esențială pentru dezvoltarea lor, iar la adulți, creativitatea ajută la rezolvarea problemelor, la adaptarea la schimbare și la găsirea de soluții inovatoare. Pe măsură ce se înaintează în vârstă, creativitatea poate fi influențată de factori precum experiența, învățarea și constrângerile sociale, care nu dispar, ci se adaptează și se transformă. Menținerea performanței creative poate fi obținută prin preocupări susținute în direcția activității intelectuale, care presupun: participarea la grupuri eterogene ca vârstă, menținerea contactelor cu specialiștii din domeniu, diminuarea obligațiilor administrative.

Dezvoltarea creativității presupune formarea competenței creative ce constituie

un sistem de categorii de competențe: de receptare, de prelucrare primară a datelor, de algoritmizare, de prelucrare secundară a rezultatelor și competențe de transfer. Creativitatea este un ansamblu de capacități și competențe în rezultatul interacțiunii cărora se obține o performanță de nivel creativ. Aceste capacități și competențe pot fi antrenate, dezvoltate și evaluate. Creativitatea presupune posedarea unor competențe de nivel superior, care pot fi formate și dezvoltate prin intermediul unor anumite strategii, prin intermediul metodelor și formelor activ-participative de instruire. Aceste metode îndeplinesc următoarele funcții:

- Formează trăsături de personalitate necesare activității creatoare;
- Asigură însușirea și folosirea creatoare a cunoștințelor;
- Contribuie la însușirea metodelor de cunoaștere științifică, stimulează interesul profesional, curiozitatea, nevoia de a ști.

Având cunoștințe, abilități practice, capacități putem să dezvoltăm creativitatea. Pentru a-și dezvolta gândirea creativă, un bibliotecar modern poate aplica 10 exerciții de stimulare a potențialului său creativ:

10 exerciții de stimulare potențialului creativ	
Jurnalul creativ	Un simplu jurnal în care ne notăm gândurile și evenimentele zilnice și un spațiu dedicat explorării ideilor, visurilor și emoțiilor noastre.
Brainstorming-ul individual (asaltul de idei)	Odată ce am generat un număr suficient de idei, putem începe să le analizăm, să le clasăm și să vedem care dintre ele pot fi dezvoltate mai departe.
Plimbările în natură	Studii recente au arătat că contactul cu natura nu doar că reduce stresul, dar îmbunătățește și capacitatea de a gândi creativ.
Meditația și mindfulness	Aceste practici ne ajută să ne calmăm mintea, să ne concentrăm asupra prezentului și să ne eliberăm de gândurile negative sau de presiunea de a fi productivi.
Explorarea artei și a muzicii	Participarea la activități artistice, ne ajută să ne extindem orizonturile creative, pot declanșa idei noi și pot stimula imaginația.
Practicarea scrisului liber	Este o tehnică care încurajează exprimarea gândurilor și emoțiilor fără restricții sau autocenzură.
Jocurile de rol și improvizația	Un exercițiu simplu de improvizație pe care îl putem încerca acasă este să ne alegem un personaj fictiv și să ne imaginăm o situație în care acesta trebuie să reacționeze.

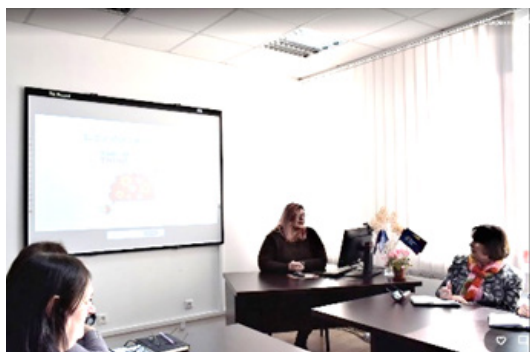

Crearea de colaje vizuale	Procesul de tăiere, aranjare și lipire ne permite să ne jucăm cu formele și culorile, pentru a crea colaje care reflectă gândurile și sentimentele noastre, stimulând, astfel, creativitatea și imaginația.
Experimentarea cu tehnici noi	Acest exercițiu presupune să ne lăsăm imaginația să zboare și să fim deschiși la învățarea unor tehnici sau stiluri noi, chiar dacă acestea ne scot din zona de confort, găsind astfel noi modalități de a ne exprima.
Colaborarea cu alți oameni creativi	Lucrul alături de persoane care au idei și perspective diferite ne ajută să ne lărgim orizonturile și să ne inspirăm unii pe alții.

Prin explorarea acestor tehnici, ne putem descoperi și valorifica creativitatea, ne putem extinde limitele creativității și putem învăța să ne exprimăm ideile într-un mod mai liber și mai inovator. Modalitățile de exprimare creativă pot deveni mai diverse, incluzând scrisul, muzica, artele vizuale sau alte forme de expresie artistică sau intelectuală.

Creativitatea este capacitatea de a crea idei și soluții noi, care sunt diferite de abordările tradiționale. Unul dintre aspectele cheie este capacitatea de a găsi soluții inedite la problemele cotidiene. Personalul bibliotecii trebuie să fie capabili să analizeze nevoile și dorințele utilizatorilor, precum și să ia în considerare particularitățile produsului sau serviciului. Acest lucru permite să se creeze soluții inovatoare care nu numai că răspund nevoilor cititorilor, dar să reflecte și individualitatea lor.

Cu scopul promovării imaginii instituției, colecțiilor și serviciilor oferite prin social media, la Biblioteca Științifică a USARB, în cadrul orei de Formare profesională continuă, a fost inițiat *Laboratorul creativ*. Prin participarea la activitatea de formare profesională continuă, participanții au oportunitatea de a-și îmbunătăți competențele creative și de a fi la curent cu cele mai recente tendințe și inovații

din domeniu, pentru asigurarea și oferirea serviciilor inovatoare și de calitate, de a răspunde mai bine necesităților comunității universitare bălțene.

Concluzii:

- Implementând o strategie de inovare care este axată mai ales pe oameni și tehnologie, biblioteca poate deveni promotor al schimbării de ordin cultural, educațional, economic și social.
- Pentru a avea succes în profesie, trebuie să dezvoltăm creativitatea personală și profesională, să învățăm să vedem lumea dintr-un unghi diferit în cadrul diferitor activități.
- Creativitatea poate fi dezvoltată și îmbunătățită prin dobândirea, actualizarea și aprofundarea de noi cunoștințe de specialitate, prin exercițiul abilităților practice și prin cultivarea capacităților cognitive și personale.
- Creativitatea nu este limitată de vârstă, ci este o abilitate care poate fi cultivată, dezvoltată în permanență și valorificată pe tot parcursul vieții.

Referințe bibliografice:

1. BOUILLERCE, Brigitte. *Cum să ne dezvoltăm creativitatea*. Traducere din limba engleză de Iulian MOGA. Iași: Polirom, 2002. 195 p. ISBN 973-681-026-7.
1. CORGHENCI, Ludmila. Creativitatea bibliotecarilor: conceptualizări și implementări. In: *Libraria: studii și cercetări de bibliologie*. Târgu-Mureș, 2009, pp. 75-76. Disponibil: <https://www.cceol.com/search/viewpdf?id=1053636> [accesat 2025-04-23].
2. KULIKOVSKI, Lidia. Biblioteci versus inovații. Online. *BiblioPolis*. 2009, nr. 1, p. 33. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/10-13_20.pdf [accesat 2025-04-23].
3. POPESCU, Gabriela. *Psihologia creativității*. București: Editura Fundației „România de Măine”, 2004. 144 p. ISBN 973-582-833-3.
4. VRÎNCEANU, Vasile. *Creativitatea din perspectiva formării competențelor profesionale ale managerului școlar*. Online. Disponibil: <https://educational.studiamsu.md/wp-content/uploads/2022/06/8.-p.50-54.pdf> [accesat 2025-05-23].